

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра теорії та методики фізичної культури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія фізичної культури

Освітня програма «Середня освіта (Фізична культура)»

Другий (магістерський) рівень

Спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури
Протокол № 1 від “12” серпня 2022 р.

Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціологія фізичної культури
Викладач (-і)	Випасняк Ігор Петрович
Контактний телефон викладача	0667776933
Е-mail викладача	kicuk80@gmail.com
Формат дисципліни	Лекційні заняття – 14 год. Практичні заняття – 28 год. Самостійна робота – 48 год.
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Освітня програма	Середня освіта (Фізична культура)
Спеціальність	014 Середня освіта (Фізична культура)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Освітній рівень	Магістр
Статус дисципліни	обов'язкова
Курс / семестр	1 1
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	вівторок 13.30

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни
<p>Дисципліна призначена для студентів першого курсу (другого магістерського рівня) спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) та покликана сформувати у них цілісну систему знань щодо формування та поглиблення професійно-необхідних теоретичних знань і практичних вмінь та навичок у майбутніх фахівців з соціологічного забезпечення умов їх діяльності, навчити організувати соціальну роботу, сформувати у студентів практичні навички організації формування групи, колективу; ознайомити їх із особливостями організації конкретного соціологічного дослідження в сфері фізичної культури спорту і туризму. Спрямована на формування загального уявлення про зміст, завдання і методи сучасних наукових досліджень, що використовуються у науці про фізичну культуру; ознайомлення з основними проблемами науково-пошукової роботи у сучасній педагогічній діяльності, включаючи особливості сфери фізичної культури, формування понятійного апарату; навчання методам оформлення результатів наукових робіт: рефератів, наукових статей, звітів про науково-дослідну роботу, курсових, бакалаврських, дипломних робіт і магістерських дисертацій; навчання навикам публічного захисту результатів наукових досліджень, правилам викладу матеріалу під час публічного захисту, правилам відповідей на питання під час обговорення результатів дослідження.</p> <p>Основні завдання дисципліни - навчити студентів організувати та проводити конкретні соціологічні дослідження розробляти та обґрунтовувати напрями залучення різних верств населення до різних видів рухової діяльності, сформувати здатність складати програму соціологічного дослідження та проводити соціально-корекційну роботу. Одне із завдань дисципліни - підготувати майбутнього магістра до своєї майбутньої професійної діяльності, навчати їх інтегрувати знання, одержані в суміжних курсах і окремих методиках, знаходити шляхи реалізації міжпредметних зв'язків цих знань у педагогічній діяльності з фізичного виховання дітей, та підлітків.</p>
Компетентності
<p>ЗК-1 здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу нових складних ідей на основі логічних аргументів та перевірених фактів</p> <p>ЗК-6 здатність приймати нестандартні рішення та вирішувати проблемні ситуації</p> <p>ЗК-7 Готовність особистим прикладом позитивно впливати на оточуючих з точки зору дотримання норм і рекомендацій здорового способу життя</p>

ЗК-9 здатність і готовність планувати та здійснювати наукові дослідження у сфері професійної діяльності, розробляти та управляти проектами

ФК-5 Здатність налагоджувати зв'язки з особами, залученими до педагогічного, рекреаційно-оздоровчого та організаційно-управлінського процесів, з метою підвищення його ефективності

ФК-7 здатність творчо вирішувати різноманіття сучасних наукових проблем і практичних завдань у сфері фізичної культури на основі розвитку теоретико-методологічного мислення

ФК-10 Розробляти програми і методичну документацію у сфері фізичної культури з врахуванням соціальних, морфо-функціональних, психологічних особливостей контингенту різного віку і статі, природних і економічних особливостей регіону

ФК-14 здатність виконувати наукові дослідження, з використанням сучасних інформаційних технологій і застосовувати їх результати для підвищення ефективності педагогічної, рекреаційно-оздоровчої, культурно-просвітницької та організаційно-управлінської діяльності в сфері фізичної культури

ФК-17 Здатність направляти всі види своєї професійної діяльності на пропаганду здорового способу життя різних груп населення, на формування фізичної культури особистості, як комплексної, цілеспрямованої системи на основі міждисциплінарного підходу

ФК-18 Здатність розробляти, реалізовувати і контролювати соціально значущі програми по залученню різних груп населення до активних занять фізичною культурою і пропаганди здорового способу, використовуючи новітні технології

Програмні результати навчання

ПРН-2 Знати базові основи психології, педагогіки та розуміє загальні закономірності розвитку особистості, прояви особистісних якостей, вікові особливості учнів старшої школи, студентів та інших груп населення

ПРН-7 знає методологію системних досліджень, методи дослідження та аналізу складних об'єктів і процесів, розуміє їх складність, різноманіття, багатофункціональність для розв'язання прикладних завдань у галузі професійної діяльності

ПРН-9 Вміти розробляти і реалізувати методики, технології і прийоми навчання, аналізувати результати процесу їх використання в організаціях, що здійснюють освітню діяльність, в тому числі в умовах інклюзії

ПРН-15 вміє планувати та проводити наукові дослідження з використанням сучасних інформаційних технологій і застосовувати їх результати для підвищення ефективності професійної діяльності

ПРН-19 вміє аналізувати інформацію з різних джерел, готувати до публікації тексти професійного змісту державною та іноземною мовами; узагальнювати результати експериментально-дослідницької і аналітичної роботи у вигляді дипломної роботи та інших наукових публікацій; проявляти принциповість і нетерпимість до проявів академічного плагіату;

ПРН-20 Розуміти важливість навчання упродовж життя і вдосконалення своєї набутої під час навчання кваліфікації.

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Соціологія фізичної культури як наука та її місце в системі наук.	Загальне уявлення про соціологію фізичної культури. Соціологія фізичної культури як наука і навчальна дисципліна. Зміст і структура, цілі і задачі, функції соціології фізичної культури. Спільне і основні відмінності соціології фізичної культури від інших соціальних дисциплін. Історичні аспекти розвитку соціології фізичної культури і спорту.	<ul style="list-style-type: none"> Знати базові поняття навчального курсу «Соціологія фізичної культури». Контрольні запитання, Тести рівня знань, Завдання для самостійної роботи
2	Місце і роль фізичної культури в	Фізична культура і спорт як соціальний інститут.	<ul style="list-style-type: none"> Знати і розуміти функції фізичної культури, на прямки

	соціальних інститутах суспільства	Соціальні функції фізичної культури. Специфічні функції спорту. Місце і роль фізичної культури в соціальних інститутах суспільства. Ціннісний потенціал фізичної культури як основа формування фізичної культури особистості. Інноваційні компоненти педагогічної системи освоєння цінностей фізичної культури.	в діяльності ЗМІ з питань пропаганди цінностей фізичної культури і спорту. • Контрольні запитання, • Тести рівня знань, • Завдання для самостійної роботи
3	Соціологічні проблеми спортивної діяльності.	Розвиток олімпійського руху, проблеми гуманізації спорту вищих досягнень. Соціологічний прогноз розвитку спорту вищих досягнень в 21 столітті. Соціалізація особистості. Поняття і основні риси спортивної кар'єри. Періоди розвитку. Особливості соціальної адаптації спортсменок. Соціальна адаптація спортсменів після завершення спортивної кар'єри.	• Знати відмінні характеристики спорту вищих досягнень і інших різновидів спорту. Особливості соціальної адаптації спортсменів після завершення спортивної кар'єри. • Контрольні запитання, • Тести рівня знань, • Завдання для самостійної роботи
4	Поняття про конкретне соціологічне дослідження, методологію, методику і процедуру.	Поняття про конкретне соціологічне дослідження, його методологію, методику і процедуру. Методологічні основи соціологічного аналізу. Процес дослідження, етапи дослідницької роботи етапи роботи над науковим дослідженням (підготовчий, етап роботи над змістом, заключний); особливості структури наукового дослідження, його об'єкт, мета, завдання, основні форми, вимоги до наукових досліджень.	• Підготувати доповіді із запропонованих тем • Контрольні запитання, • Тести рівня знань, • Завдання для самостійної роботи • вміти робити доповіді за результатами наукових досліджень
5	Методи дослідження в соціології фізичної культури	Методи дослідження в соціології фізичної культури, їх характеристика: Метод спостереження. Метод аналізу документів. Методи опитування. Соціальний експеримент. Методи аналізу і прогнозування соціологічної інформації, проектування рішень проблем фізичної культури.	• Контрольні запитання, • Тести рівня знань, • Завдання для самостійної роботи • вміти проводити бесіди, інтерв'ю, складати анкети, визначати об'єкт, мету, прийоми спортивно-педагогічних спостережень; використовувати та обробляти результати психодіагностичних методик; підбирати тести рухової активності у дослідженнях з фізичної культури для різних груп населення.

6	Засоби масової інформації (ЗМІ) та основні напрямки в їх діяльності з питань пропаганди цінностей фізичної культури.	Ціннісний потенціал фізичної культури. Історико-культурологічні передумови виникнення фізичної культури. Основні напрямки в діяльності ЗМІ з питань пропаганди цінностей фізичної культури.	<ul style="list-style-type: none"> • Знати і розуміти функції фізичної культури, напрямки в діяльності ЗМІ з питань пропаганди цінностей фізичної культури. • Контрольні запитання, • Тести рівня знань, Завдання для самостійної роботи
---	--	---	---

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне (семінарське) заняття	35
Самостійна робота	15
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на парах	Оцінка за самостійну роботу	Екзамен	Разом
35	15	50	100

- Оцінювання відповідей студентів на практичних і семінарських заняттях відбувається за 100 бальною шкалою.
- По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у 100-бальній шкалі множиться на ваговий коефіцієнт 0,35, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 35 балів.
- Оцінювання за екзамен відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,5.
- Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (максимально – 35 балів), отриманих балів за самостійну роботу (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,15, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 15 балів) і оцінки, отриманої за екзамен (максимальний бал – 50 балів), що в сумі максимально може скласти 100 балів.
- При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, проведення розрахунків, лабораторних робіт, написання рефератів, опрацювання завдань робочих зошитів, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, тощо.
- Якщо студент не складав змістовий модуль з поважних причин, які підтверджені документально, то він має право на його складання з дозволу зав. кафедри (за заявою).
- Допуск до іспиту становить мінімум 25 балів, максимум 50 балів; бал
- Оцінка за іспит формується із суми відповідей студентів на 4 основні запитання (по 10 балів за кожне запитання) та 2 додаткові (по 5 балів за кожне запитання), або, за вимогою – на основі результатів тестування (максимальна оцінка за тести – 50 балів)

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

- *90-100 балів* – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати

раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

- *70-89 балів* – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.
- *50-69 балів* – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.
- *Менше 50 балів* – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

6. Ресурсне забезпечення

Література

Базова

1. Оніщук Л.М., Соціологія спорту: курс лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. 140 с
2. Оніщук Л.М. Соціологія фізичної культури і спорту: навчальний посібник для студентів денної форми навчання спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. 135 с.
3. Оніщук Л.М. Методичні вказівки до практичних занять із навчальної дисципліни «Соціологія фізичної культури і спорту». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. 85 с
4. Дюпре Б. Соціологія фізичної культури і спорту: 50 ідей, о которых нужно знать / Бен Дюпре; пер. с англ. М. Александровой. М.: Фантом Пресс, 2014. 208 с.
5. Горський С. В. Соціологія туризму // Соціологія : навчальний посібник / Горський С. В. К., 2003. 408 с.
6. Лукашук В.І. Основні етапи розвитку соціології спорту. SOCIOПРОСТІР: міждисциплінарний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи. 2011. № 1 (2).
7. Головатий М.Ф. Соціологія молоді: Курс лекцій. К.: МАУП, 2006. 2-е вид., перероб. і доп. 304 с.
8. Соціологія : Посібник для вузів / За ред. В.Г. Городяненка. К.: Академія, 2002. 334 с.
9. Кириленко О.М. Спортивна активність населення України: соціологічний аналіз / Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : Збірник наукових праць. Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. с.305-314.
10. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [Електронне видання] // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 14. Ст. 80. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12>.
11. Фізична культура // Вікіпедія – вільна енциклопедія [Електронне видання]. Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Фізична_культура.
12. Васильченко О.А. Напрямки соціологічних досліджень в області фізичної культури та спорту. *Методологія соціального пізнання: здобутки й проблеми*. Матеріали Всеукраїнської

науково-теоретичної конференції 25 травня 2005 року. Київ–Запоріжжя: Просвіта, 2005. С. 253-254.

13. Васильченко О.А. Шляхи подолання та запобігання девіантної поведінки серед спортсменів. Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції "Гуманізація вищої освіти: філософські виміри" (м. Бердянськ, БДПУ, 14-16 червня 2005 р.). Бердянськ: БДПУ, 2005 С. 64-65.

15. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека ПНУ імені Василя Стефаника. – м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 57, тел. (0342) 59-60-34, pnu-lib@rambler.ru

2. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І.Франка. – м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 22, тел. (0342) 75-01-32; fax: 3-21-89; E-mail: libifua@gmail.com

3. Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки спеціаліста за спеціальністю «Фізичне виховання».

INTERNET – ресурси:

1. <http://i-soc.com.ua> – Інститут соціології Національної академії наук України.

2. <http://kiis.com.ua> – Київський міжнародний інститут соціології (КМІС).

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра теорії та методики фізичної культури м.Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 407 тел. (0342) 59-60-12 https://ktmfks.pnu.edu.ua/ ktmfks@pnu.edu.ua
Викладач	Випасняк ігор Петрович доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор
Контактна інформація викладача	+380667776933 igor.vypasniak@pnu.edu.ua

9. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на низці положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. <p>Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 4-5.</p>

	Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри теорії та методики фізичної культури студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

Викладач: І. П. Випасняк.